

VAN EGY BARÁTOM...

Van azért több is. De ez másmilyen. Nem ötven-hatvan, vagy harminc-negyven éve szereztem, csak az ezredvégen. Neki még nincs velem egészen tele a hócipője. Vele még azt is megengedhetem magamnak, hogy panaszkodom. Mi bajom van? Csak annyi, hogy nem tudok népet gyűjteni. Népet? Hát nem tudom, hogy nem népet kell gyűjteni, hanem tanítványt? Hát én ne tudnám?! De ahhoz, hogy tanítványt gyűjthessek, jó, ha van egy halastó, amelyben szépen növekednek a halak, amíg kifoghatom s beemelhetem őket egy kisközösségbe. Hát azt panaszoltam fel a barátomnak, hogy ehhez a halastó építéshez nem értek. Mára Dombi Feri lett a bezzeg-gyerek számomra: Bezzeg ha elmegyek a hó utolsó vasárnapján Inárcsra, ott van két-három-négy száz ember is a misén. Én pedig a széphalmiak jóvoltából már három éve rontom a levegőt náluk, s csak tízekben számolhatok s nem százakban – s ott is csínján, hamar befejezhetem a számolást. Ha negyven ember eljön a misére, az már sok és reménykedhetem, hogy most már végre beindul a növekedési folyamat, de a következő vasárnap megint csak 25-en vagyunk.

Pedig hetenként háromszor is leülök a szövegszerkeízítő elé, hogy az összeszerkessze nekem a következő vasárnapi prédikációt. Nemezszer két-három órát is kotlok rajta, s mire végre felállhatok, de csatatér van körülöttem a szakirodalomból, csak győzzem utána helyére rakni a leszedett könyveket. Pedig a hallgatóság, ha háromnegyed hatkor eszébe jut az adyligeti mise, még hatra odaér, s hét óra után egy pár perccel már vacsorálhat is. *Bezzeg Dombi Feri* népének el kell indulnia Tiszaújvárosról, Szentestről, Kecelről, Fertődről s honnan nem – már jókor felébredés után, hogy 13 órára Inárcson legyen, aztán ott tanyázhatik sötétedésig, s jó, ha este nyolcra hazaér. A széphalmiakon kívül, akik meghívtak engem, csaltam oda én már legalább ötven embert. Egyszer-kétszer jönnek, aztán három hónap múlva esetleg újra. Nem hoznak senkit, inkább maguk is otthon maradnak. Pedig a halastó olyan, hogy abból nem lehet kifolyni, azt kell enniök a halaknak, amit ott adnak. Ettől nőnének meg szépen, ettől lennének csoportba hívhatók, ha még nincsenek benne. De alkalmi belátogatásból sohasem lesz nagyhal, akarom mondani: tanítvány. Csak ha megtetszik nekik a halastó, s egy idő után többre is vágynak, mint heti egy órára. Enélkül pedig a belátogatók maradnak közönség, s nem lesznek sohasem közösség. Ennyi sirám után annak, aki jól ismeri irodalmunkat, eszébe juthat, amit Arany írt fel 1878-ban egy akadémiai papírszeletre:

Szegény Bálint Gábor, / Boldogtalan góbé;

Amennyit te szenvedsz, / Mi ahhoz a Jóbé!

De hát semmi a szenvedés, ha van az embernek egy értő szívű jóbarátja. Mert annak részvét van a szívében, és segít. Segít, mert mondja... Mít mond? Azt, hogy *Ne csodálkozzál! S most jön a segítő a többi segítő szöveg: Hát mert mindig csak ostorozol, korbácsolsz! És mindezt a szeretet nevében. Hát micsoda pedagógia ez? Simogatni, dicsérni is kell az embereket. Meglátszik, hogy nincs feleséged. Az ám a nevelőiskola! Ott nem él meg az ember gyereke ilyen módszerekkel...* Nem volt bekapcsolva a magnó. Ha be lett volna kapcsolva, akkor egész segítség-tömegét rátok zúdíthatnám. Folyt belőle a segítség még bőséggel, de annyi volt a lényege, amennyit elmondtam.

De hát az én szájam is tele van ám foggal, vagy legalább is két fogsorral, s válaszoltam. Misztótfalusi Kis Miklós módjára, aki 1968-ban *Kolozsvárott* meg is jelentette könyvét, melynek címe: *Maga személyének mentsége*. Hogyan védtem magam személyét? Így: Nincsen igazad. Én vagyok a világ legudvariasabb embere. Egyáltalán is, de különösen vagy legalább is nagy nyilvánosság előtt, például ha prédikálok. Én nem tehetek arról, hogy Jézus azt bízta rám, hogy azt mondjam, amit ő is mondott, s én még jóval szelídebb hangszerelésben mondom, mint ő. De azért azt mondom, amit tanultam tőle. Tudnék én Adyiligeten mást is mondani. Olyanokat, hogy kedves híveim, nemes ambícióval induljatok képviselőnek a választásokon, mert ki tudná megmenteni a hazát más, mint az igaz katolikusok. Meg olyant, hogy vállalkozatok s gazdagodjatok, mert Isten megáld titeket minden vállalkozástokban, ha elvégzitek Jézus szent Szíve tiszteletére a nagykilencedet, azaz kilenc hónapon keresztül, s egyet sem kihagyva, minden első pénteken meggyóntok, szentáldozáshoz járultok és a pápa szándékára egy Miatyánkot s egy Üdvözlégyet imádkoztok. Tudnám mondani ezt is, eleget gyakoroltam gyerekkoromban jezsuita családi gyóntatónk hatására a szülői házban. Meg olyat, hogy tartsatok imahadjáratot, s tartsátok szárazon a puskaport, mert Isten s a Magyarok Nagyasszonya bizony kimódolja nektek, hogy Szent István országa a Kárpátoktól le az Adriáig megint egybe s a miénk

legyen, stb. Azt hiszem, megszorodnának hallgatóim, s mondanák: Ez már aztán döfi! Ez az öregpap tudja, hogy mi a csízió, s mi kell az ájtatos magyarnak. Talán még a fiatalok is jönnének lelkes szavamat hallgatni.

Tudnék, de nem tudok. Különben is, ha ilyesfélét tudnék, nem is akarnám feltölteni az adyligeti kis kápolnát, mert betölthetném ifjú hangommal, s orgánomommal az esztergomi, az egri meg budapesti bazilikát. De hát nem tudok. Csak azt tudom mondani, hogy legyetek kicsik, szegények és szelídek. Hogy mossátok egymás lábát, gyámolítsátok a szegényt, s törekedjete az egy dénárra, s viseljétek el, ha valaki arcul ver titeket. S nekem még mézes madzagom sincs, mint volt Jézusnak: a kézrátételes gyógyítás. Mert ha ma élne közöttünk, az SZTK-ba járna ő is. Keserűen – ostorozva, korbácsolva – mondta is: *ha csodákat nem láttok, nem hisztek*. Mert Isten Országá nincs attól, hogy valaki nem hal meg idejében, hanem még túl a nyolcvanon is itt rontja a levegőt köztünk. Isten Országá csak attól lenne, ha meg tudnók csinálni azokat, amiket mondtam.

Az az én ostrom meg korbácsolom, hogy azt mondom, amit rám bíztak. Dicsérek én szívesen agyba-főbe. A széphalmiaktól el vagyok ragadtatva, mert ők hamarabb fedezték fel Dévát, mint én. Hoznák ők is ide azokat, akik nekik a legdrágábbak: a gyerekeiket, de nem tudják. Miért nem tudják? Hát csak azért nem, amit a péceli énekkaros mondott már jó negyven éve Bandi bácsinak: *Igaza van ennek az ürgének, de ki tudja ezt megcsinálni?! S ha nem tudjuk, minek jöjjünk? Minek búsítsuk magunkat?*

Ilyesmiket mondtam a barátomnak. Nem volt ideje válaszolni, mert sietnie kellett neki *dolgozásba*. Az *István, a király* rock-opera *Te kit választanál?* melódiájára kérdezem: Testvérem, te mit mondanál ennek a panaszkodónak? Hogy könnyebb legyen válaszolnotok, befejezésül még elmesélek egy viccet az *átkos* utolsó éveiből. Volt egy angyalka. Ahol csak szomorúságot látott, odarepült és segített. Nagyon sokaknak. Egyszer csak meglátja Kádár elvtársat is, amint ül a Duna-partnak a parlamenthez közeleső lépcsőjén. Zsebkezdő a kezében, s törölgeti az orrát meg a szemét. Odarepül az angyalka, s megkérdi tőle, hogy miért sír. Kádár meg csak mondja, mondja tenger bánatát – vég nélkül. Az angyalka meg hallgatja. Aztán leül melléje, és együtt sírnak.